

Op de hellingen van de Vesuvius

door Wanda Reisel

Op de Hellingen van de Vesuvius is geïnspireerd door het leven van de Italiaanse dichter Giacomo Leopardi (1798-1837).

Personages.
GIACOMO LEOPARDI, dichter
ANTONIO RANIERI, zijn vriend
PAOLINA, zuster van de dichter
FANNY, een vriendin
DE MOEDER
DOKTER MANNELLA

Op de hellingen van de Vesuvius.
Een kleine, witte, enigszins vervallen villa.

Scène 1

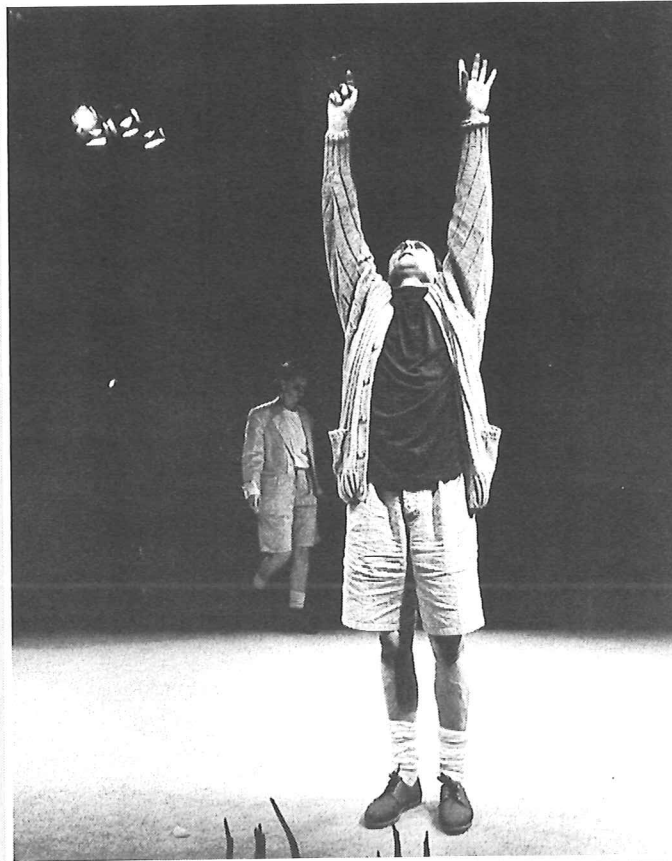
Giacomo
Laat varen alle hoop
gij die hier binnentreedt

Al mijn organen
zijn volgens de doktoren
gezond
maar geen ervan
kan zonder grote pijn
gebruikt worden
tengevolge van een bijzonder sterke
en abnormale gevoeligheid
die al drie jaar
met de grootste hardnekkigheid
van dag tot dag toeneemt
Hier op de hellingen van de
Vesuvius
heerst het beste klimaat voor mijn
organen
hitte met een goed gerichte bries
kou kan mijn lichaam niet velen
dus hier
waar de aarde hard is
waar slechts de brem bloeien kan
die de heuvels met haar geur
doordrenkt
hier gedij ook ik
voor zolang het duurt
Daar verderop ligt het huis
waar mijn goede vriend
en zij die zich mijn zuster noemt
de muren herstellen

Het was een dag in achttien...

Hierboven zit ik
en ik kijk naar die twee daar
ik kan mijn mond wel openen
maar zij horen mij niet
ik kan schreeuwen wat ik wil
maar nog horen zij me niet
de lamzakken
Ik ben te ver verwijderd
te ver van ze verwijderd

Het was een dag in achttien...
Ik herinner me het verhaal
maar niet het jaartal
ik weet dat het in de lente was
ik weet dat

omdat ik voor het eerst
bloeiende magnolia's zag
zo'n absurd detail
dat men onthoudt
uit het grote geheel
zo'n bloeiende magnolia
dat is toch waanzin
dat men zoiets onthoudt
en juist niet het jaar waarin het
gebeurde
niet eens bij benadering
het kan net zo goed
tien als twintig jaar geleden zijn

Nu voel ik mij oud
en wanneer ik mijn mond opendoe
hoort niemand me
omdat ik zo oud ben
omdat mijn stem zwak geworden is
omdat ik geen familie heb
omdat ik gevonden ben
op een dag
geboren ben ik niet
gevonden
onder in een kelder
in een kelder van de aarde bedoel
ik
het leek op een gewone kelder
zo eentje die men in de
boerenhofsteden vindt
zo'n kelder
Het verhaal is bekend
Wij
zeggen ze
wij kennen jouw verhaal toch
maar ze weten dat ik me niet goed
voel

omdat ik geen familie heb
en dat ik niet gelukkig ben
omdat ik oud word
Hierboven is de wind koud
en toch blijf ik hier
Ik kijk naar de mensen beneden
en nu en dan roep ik
iets als Hela of Ho
maar ze horen me niet
niemand hoort me
omdat ik hierboven zo ver weg zit
daarom

Nu zit ik hier drie en dertig dagen
en ik bekijk de wereld onder me
en iedere dag is hetzelfde
Ieder moment verwacht ik iemand
die zich mijn zuster noemt
of ook mijn vrouw
maar ik weet niet wie zij is
zij zegt: ik ben het, je zuster
maar ik heb helemaal geen zuster
ik ben het je vrouw
zegt ze ook vaak
maar ik ben toch helemaal niet
getrouwd
of zo iets
Ik vind haar sympathiek
zij die zich mijn zuster
of mijn vrouw noemt
ze is sympathiek
niet alleen omdat ze me eten
brengt
dat is natuurlijk sympathiek
als iemand je eten brengt
maar het is niet alleen daarom

Paolina De zuster dat ben ik
de vrouw
Mij heeft hij nauwelijks opgemerkt
omdat ik om hem heen sluip
terwijl hij aan het kleine bureau zit
en leest in de encyclopedieën
en de andere boeken
Alles van de wereld wil hij weten
alles
maar
heb ik hem gezegd
maar je kan niet alles van de
wereld weten
op zo'n toon
heb ik hem dat gezegd
zoals je tegen een kind spreken kan
Hij zit daar maar
en leest in de encyclopedieën
met zijn been gestrekt
onder de tafel
het been omdat het sleept
dat heeft hij van zijn geboorte af
gehad
dat sleepbeen dat hem pijn doet
dat stijve sleepbeen
maar als hij leest heeft hij geen tijd
om zijn gedachten aan het been te
wijden
dan vergeet hij het been
en heeft hij alleen maar oog
voor de encyclopedie
Ja ik ben de zuster
de jongere zuster
maar wanneer hij mij ziet
zegt hij:
ik heb geen zuster
wie ben jij
Die vragen heb ik zo vaak gehoord
die retorische vragen
ik hoor ze niet meer
ze doen me geen pijn meer
omdat ik zijn zuster ben
omdat ik dat weet
dat is genoeg voor mij
omdat ik het weet
Nu en dan zeggen de mensen:
hoe gaat het met je broer
en dan lachen ze zo'n beetje met
kleine ogen
alsof ik geen broer heb
voor mij is dat voldoende
om met mijn hoofd te knikken
en te zeggen:
met mijn broer gaat het goed
en als ik ze dan mijn rug heb toe
gedraaid
lachen ze
De mensen hier
zijn niet onze vijanden
maar onze vrienden
zijn zij ook niet
We worden geduld
hier op de hellingen van de
Vesuvius
waar het prachtig is
een heel mooie natuur is dat hier
heel goed
heel mooi
heel rustig

Antonio
Goed
heb ik tegen hem gezegd
Ik zorg voor je
ik wil met je wonen
in een huis
maar ik heb geen huis
zei hij
toen heb ik gezegd:
dan nemen we een huis
op de hellingen van de Vesuvius
en toen knikte hij met zijn hoofd
en heeft hij heel lang met zijn kop
tussen zijn schouders gezeten
zoals een treurige hond kan doen
Hij is een genie
dat weet ik
dat weten de mensen
Niet de lui hier op de Vesuvius
die weten niets
maar de mensen in de steden
die weten het
en ik weet het
dat is genoeg
Sinds een jaar wonen wij hier
aan de voet van de Vesuvius
en hij heeft niet meer
aan zijn pijnen gedacht
niet meer gedacht
aan die vrouwen
en die meisjes
waar hij van hield
maar die niet van hem hielden
misschien omdat hij die bochel
heeft
maar mij
is dat geen doorn in het oog
Ik ken zijn genie
waarschijnlijk beter
dan hij het kent
ik ben zijn beste vriend
ik draag hem de hellingen op
waar de brem groeit
de enige struik
die hier op de harde lavabodem
groeit
en ik laat hem de natuur zien
Hier
op m'n rug kan je zitten
heb ik hem gezegd
en de hele middag
heb ik hem gedragen
de heuvels op
waar vandaan men de dorpen zien
kan
Vanwege het sleepbeen kan hij niet
ver wandelen
ja, één twee pas voor het huis
maar verder komt hij niet
verder niet mijn genie
Ik houd van hem
als van een vader
als van een broer
zijn zuster is later gekomen
van het geboortedorp van mijn
vriend
omdat ze zich zorgen maakte
om haar broer
en ook omdat ze de mannen in
haar dorp
niet mocht
Wij tweeën koken het eten
of maken het huis schoon
wij repareren alles dat kapot gaat
wij beiden
Paolina en Antonio
wij redden het hier
Zij is een goed meisje
als men van een broer houdt
dan houdt men ook van de zuster
dat is toch duidelijk

Giacomo
Antonio
heb je de hamer gezien

Antonio
Hier
Wees voorzichtig

met zo'n hamer
kan je iemand
de tien geboden
in z'n gezicht zetten

Giacomo
Als je niet oppast

Antonio
Als je niet oppast

De moeder
Beschermen moet men de kinderen
beschermen tegen het afschuwelijke
leven buiten
dat vuile
die ellende
de smerigheid
en de armoede
de lammen
en de blinden
beschermen moet men ze
de kinderen
Nooit
niet voor het twintigste jaar
mogen zij het huis verlaten
omdat wij weten
welke smerigheid er buiten is
Leren moeten ze
de broer en de zuster
leren
en zich een voorstelling maken
van hoe de natuur buiten
waarvan zij geen idee hebben
er uit ziet
Zich voorstellen
in beelden
voor ogen zien
dat vereist verstand
en kracht van beelden
in de hersens
die machtige broedplaats hier
Hier
in hun kop
moeten de kinderen eerst de
wereld leren kennen
en dan pas later zien
hoe het eruit ziet
hoe vuil en smerig
maar eerst hier
De energie daarbinnen laten koken
luisteren
begrijpen
de muziek
de mathematiek
de ziel zacht
de huid dik
tegen de smerigheid
tegen de vuiligheid buiten
De kinderen moeten beschermd
heb ik tegen mijn man gezegd
mijn man die zeer eenvoudig is
hij is een geleerde
omdat ik hem de kans daartoe geef
daarom
beschermen moet men de man
en de kinderen
Ik houd van mijn familie
Mijn man is nu en dan
zeer religieus
ik doe dat met hem mee
Ik ben weliswaar helemaal niet
religieus
omdat ik geloof
dat de dingen praktisch zijn
De mannen weten niet
hoe het huis wordt opgeruimd
als zij studeren
en ze weten helemaal niet
wie het toilet schoonmaakt
daarom geloven die aan een god
terwijl wij
de vrouwen
weten wie dat doet
nietwaar
wij hebben geen tijd voor een god
of zulk soort gedachten
omdat ik van mijn familie hou
omdat ik mijn kinderen

met grote pijn ter wereld heb
gebracht
daarom kan ik niet
daarom kan geen vrouw
in een god geloven
daarom
beschermen moet men ze
zo lang mogelijk
maar minstens tot het twintigste
jaar
tegen de kanker buiten
weg van de moordenaars
weg van de stinkende mannen en
vrouwen
weg van de ellende en de ziektes
in een schoon huis moet men ze
beschermen
de kinderen
de man
dat moet men weten
dat men hier
van binnen
leeft
en niet van buiten
beschermen moet men dat
tegen alles
beschermen

Giacomo
Middelmatigheid maakt mij
doodsbang
Met mijn vader heb ik gemeen
dat wij zielsveel van boeken houden
dat wij graag lezen
tot diep in de nacht
dat heeft mij vroegtijdig uitgeput
en mijn lichaam geruïneerd
Mijn vader is wellicht de enige
die mij had kunnen begrijpen
maar te vroeg is hij gestorven
zodat ik hem van later dingen
niets heb kunnen vertellen
De doktoren zeggen
dat ik het lezen moet laten
vanwege mijn ogen
die dat niet meer kunnen verdragen
maar geen enkele dokter heeft
opgemerkt
dat ik het niet zou verdragen
wanneer ik niet meer lezen kan
ik weet niet wat erger is

De moeder
Mijn man is een maniak
als hobbyist bedoel ik dan
een uitgesproken maniak
in het verzamelen van boeken
Komt hij langs een plek
waar buiten boeken uitgestald staan
dan overvalt hem onmiddellijk een
koorts
en is het hem niet mogelijk
één van de boeken enkel in te zien
nee
hij werpt een blik op de hele stapel
en geeft dan
bescheiden als hij is
opdracht alles
alles
in te laden
een karrevracht vol
en dan thuisgekomen
sorteert hij ze op grootte
en zet ze bij in zijn bibliotheek
onze bibliotheek
waar nu al meer dan tienduizend
boeken
keurig opgesteld staan
langs de wanden
toegankelijk voor heel het dorp
dat stel onnozelaars
Zoals vaak bij verzamelaars
heeft dit maniakale aankopen van
boeken
bij mijn man
een vorm aangenomen
die zeer te laken is
maar hij is er tevreden mee
daarom laat ik hem die trek

Paolina
Giacomo
waar ben je
de katten zijn er weer

Antonio
Giacomo
Waar ben je
Zag je de katten

Giacomo
Er zijn hier hopen katten
die van dit aardse paradijs
een hel maken
Die uitgehongerde lijfjes
waardoor de koker van hun
ribbenkastje
zo goed te zien is
sommige hinken
of hebben sowieso drie poten
Maar de eenogige katten zijn het
ergst
zij wekken het meest medelijden op
omdat zij iets menselijks uitstralen
zo hulpeloos
en een beetje vijandig
zoals eenogigen kijken kunnen
Wie zoals ik geboren is
met een bochel
en een slepend been
die heeft bij voorbaat
al een achterstand
Wie bovendien
in handen valt van ouders
die het kind tot het ziekelijke aan
toe
willen beschermen tegen een
vijandige buitenwereld
een vijandigheid die het kind zelf
natuurlijk
schromelijk overdreven vindt
Iemand die zo geboren wordt
die heeft niet veel geluk
zo iemand is gedoemd
het leven door een glazen ruit te
bekijken
zo iemand kan geliefd zijn in
huiselijke kring
maar daarbuiten zal hij nooit liefde
vinden
omdat het de familie is
die hem
bij wijze van spreken
tot krukken dient
Buiten zullen slechts weinigen
en dan alleen nog tijdelijk
hem tot steun willen zijn
Zo verhouden de wereld van de
familie
en de wereld van de vreemden
zich nu eenmaal

Paolina
Giacomo
heb je de eenogige katten gezien
er komen er steeds meer

Giacomo
Dat komt omdat je ze te eten geeft
dan voelen ze zich gezond
en dan vermenigvuldigen ze zich
met oog en al

Paolina
Moet ik ze soms om laten komen
van de honger

Scène 2

Antonio
Mijn naam is Antonio Ranieri
mijn bezigheden zijn verschillend
ik ben advocaat en afgevaardigde
liberaal en balling
maar echt trots ben ik op het
lidmaatschap
van de koninklijke academie van
Napels
voor Archeologie, Letteren en

Schone Kunsten
Dag lieve mevrouw
U heeft een prachtige hals

Fanny
U bent charmant

Antonio
Dat voskleurig haar
hoe schitterend

Fanny
Voskleurig
U bent exclusief in uw adjectieven

Antonio
Ach

Antonio
Ik heb een vrouw ontmoet in
Florence
Ze heeft je gedichten gelezen

Giacomo
Lieve god, maak dat die vrouw
onmiddellijk hier heen komt
Wanneer kan ik haar ontmoeten

Antonio
Ze is mooi maar getrouwd
en verder een inspirerend wezen
afgezien daarvan is het niets voor mij
Als ze komt zal ik je ondergoed
uitwassen

Giacomo
De zalf die op mijn lijf gesmeerd
moet
vanwege een walgelijk huidcezem
- de schilfers barsten open
en het vocht druipt naar buiten -
die lijfzalf stinkt zo sterk
dat ik niet zou weten
welke andere hand
dan die van Antonio
mijn huid ooit zal willen strelen

Antonio
Ik besprenkel het nieuwe blauwe
pak
dat ik voor je gekocht heb
met rozewater
als ze komt
Ze heet Fanny

Fanny
Voskleurig haar
dat gaat ver nietwaar

Antonio
Ik ben van Napels

Fanny
Ik ben getrouwd

Mijn man is arts
hebben de vrouwen van Napels
ook allemaal voskleurig haar
Geeft u mij de naam van uw kapper
mijn man zou zijn haar moeten laten
knippen
zoals u het heeft
echt mooi
uw blonde haar

Antonio
Ach
weet u
ik mag u wel
ik zal u voorstellen
aan mijn goede vriend
een geniale dichter

Fanny
Die aan de voet van de Vesuvius
woont

Antonio

Die is het
daar woon ik ook

Fanny
U ook
Mijn naam is Fanny Targioni

Giacomo
Fanny Fanny
nooit hoorde ik de naam Fanny
Laura ja
Beatrice ja
maar Fanny
Lieve God
laat haar hand
nog een moment
in de mijne
nog niet
nog niet
nog niet

Fanny
Wat heeft U
Is hij ziek

Giacomo
Zij noemt mij haar bochelmanneltje
dat heeft tot nog toe niemand
in mijn omgeving gepresteerd
om de dingen
zo liefdevol
bij hun naam te noemen

Fanny
Ik heb over u gehoord
Ik weet
Ik heb u gelezen
U schrijft van die mooie dingen
gedichten
Daar heb ik vaak over gehoord in de
stad
u bent geniaal nietwaar

Giacomo
Ik zag haar
en ik dacht
hier komt een godheid
sterker dan ik
en zij zal over mij heersen

Fanny
Mag ik uw handtekening

De moeder
De broer en de zuster moeten leren
daartoe heeft de vader alle boeken
ingekocht
het ontbijt
dat niet veel tijd in beslag neemt
gebruiken zij staande
terwijl ik de moeder
en de vader
ieder aan een hoofd van de tafel
zitten
de kinderen nemen het ontbijt niet
te snel
en niet te langzaam tot zich
meteen daarna begeven zij zich
met de vader
naar de studeerkamer
waar de boeken zijn
Elke dag een boek
dat is de regel
en daar houden zowel de kinderen
als de vader zich aan
Het leren gaat door tot het
middageten
de kinderen kunnen dan plaats
nemen
op de stoelen met de hoge rug
stil en rechtop zullen zij zitten
alleen de handen en de armen
zullen bewogen worden
om het warme eten tot zich te
nemen
Het lichaam
waarin zich immers ons
darmverteringsstelsel bevindt
mag op geen enkele manier

verstoord worden
een goede spijsvertering
is de basis voor een helder hoofd
dat hebben wetenschappers
meerdere malen bewezen
dat lijdt voor mij geen enkele twijfel
De vader zal niet te streng
maar zeker niet te meegaand
optreden tegen de kinderen
De bevelen van de moeder zullen
kort en beperkt zijn
en zich aan tafel altijd via de vader
tot de kinderen richten
Zo krijgen de kinderen al jong het
besef
dat de moeder
en ook de vader
er zijn om gerespecteerd te worden
voor alle gaven die ze de kinderen
laten genieten
Respect zal de kinderen bijgebracht
worden
door zowel de vader
als de moeder
Hierna neemt het leren weer een
aanvang
tot het begin van de avond
De kinderen nemen voor het slapen
gaan
een stuk brood
daarna doven de lichten
Door de uitgewogen balans van het
voedsel
in het darmstelsel zal de slaap
kort en verkwikkend zijn
Niets
geen storend
en geen onheilgeluid
van buiten
zal naar binnen doordringen
slechts op die manier
wordt zuiverheid behouden
en bescherming gewaarborgd
slechts op die manier

Giacomo
Paolina
Er zijn weer nieuwe katten
die ook eten willen

Paolina
Dat mijn broer hier is
maakt voor mij veel goed
ik zou niet hebben geweten
wat ik anders had gemoeten
Waarschijnlijk was ik getrouwd
met een van die puistige jongens
uit ons dorp
maar niet uit vrije wil
Of in de kost bij vreemden
bij wie ik al evenmin gelukkig zou
zijn geweest
Nee ik weet precies hoe ik geëindigd
was
troosteloos en grauw
zoals oude vrouwen eindigen
in verwarring en met vreemde
kleren aan
droog grauw haar dat vormloos aan
mijn hoofd hangt
Ik maak me geen illusies
hoe dat eind eruit zou zien
Maar hier bij mijn broer
ziet het er anders uit
heel anders
en dat bevalt me
Ik vind het geen schande
hem zijn eten te bereiden
het is mijn doel niet in het leven
een doel heb ik überhaupt niet meer
dat is het eenvoudige recept
Ik kan wel zeggen
vandaag loop ik naar die en die boer
en ik haal een mand tomaten
als u dat een doel noemen wilt
is het mij best
Tomaten
die kunnen een doel zijn
zeker

en de bereiding
hoe ik de saus maak
dat is mijn geheim
de rest is quatsch
Geheimen moet men hebben
ook al betreft het hier tomaten
daar wordt het leven pas
raadselachtig van
De wortel voor de neus
dat noem ik de levenswijsheid
het leven als een goede soep
men vraagt niet wat er in zit
men eet
zoveel weet ik van filosofie

Vlees
of geen vlees
vandaag

Giacomo
Geen vlees
vandaag walg ik van vlees
Gebak
of ijs
en dan morgen weer vlees

Paolina
Je weet dat Dr. Mannella
je alle zoets verboden heeft

Giacomo
Dr. Mannella is een oppassend man
geen suiker
geen honing
geen noga
geen ijs
Dat is onmogelijk
dus vandaag
gebak
en ijs

Paolina
Maar

Giacomo
Geen woord
alsjeblijft

Paolina
Een temperamentvol karaktertje
dat was vroeger al
het geval

Giacomo
Ik geloof
wij stammen uit een ongelukkig
geslacht
mijn zuster heeft al evenmin geluk
in de liefde
mijn vader verstofte zowat
in zijn grote bibliotheek
en mijn moeder haatte deze aarde
sowieso
die verheugde zich liever meteen in
de hemel
Twee gevangenen ken ik van nabij
de een mijn geboortehuis
waar geen steen mij onbekend was
aan die vervloekte muren
die me beletten de dingen te zien
En later
misschien te laat
mocht ik in alle vrijheid ontdekken
dat mijn eigen lichaam de andere
hel was
ongeschikt voor alles wat men
buiten doet
Dus vaak begeef ik mij
in het dal van onverschilligheid
waarin ik me schuilhoud
en in die onbeweeglijkheid vind ik
mijn geluk
de vlucht omhoog
de spinsels van mijn verbeelding
achter horizons en door wolken
heen
zie ik met mijn slechte ogen goed
oneindiger dan hier beneden
En in die zee

lijd ik graag schipbreuk
Ik bezit een lichaam
dat van pijn nauwelijks meer kan
leven
met daar boven op een hoofd
dat alles aan moet zien
In de straten van Napels
en vooral bij Vito's
eet ik zoveel mogelijk ijs
en ik hoop intussen vurig
dat de cholera me op zijn weg zal
meenemen

Paolina

Voor ijs gaat mijn broer vaak uit
soms tweemaal op een dag
dat lijkt nog zijn enig genot
wanneer hij in het donker van zijn
kamer zit
in een van zijn zwarte buien
en hij denkt aan het ijs
dan sluipt hij als een kleine jongen
het huis uit
naar Vito's ijsalon
om daar grote hoeveelheden ijs te
eten
en te kijken naar de meute die
voorbij trekt

Giacomo

Er is een kind binnen in mij
dat drenst en zeurt
samen gaan we op weg naar de stad
om het ijs te kopen
Ik moeizaam lopend
en het kind stampend van ongeduld
Het heerlijke ijs
vaak is die gedachte
alleen al
voldoende

SCENE 3

Antonio

In Florence heb ik in het theater
Madalena Pelzet gezien

Fanny

Is dat niet een actrice

Antonio

Ja
en ik denk dat ik verliefd op haar ga
worden

Fanny

Doe dat niet
je weet toch dat ik je
op mijn lijstje heb

Giacomo

Ik ben bang voor zulke woorden
ik ben bang voor zulke mensen
die zulke woorden uitspreken
kunnen
die spreken over mensen
als over eieren

Fanny

Is hij ziek

Giacomo

Verontschuldigt U mij
mijn ogen doen pijn
en mijn been en mijn rug
verontschuldigt u mij alstublieft

Antonio

Hij is soms zo alleen met zijn pijnen
dat ook vaak ik die hem zo na staat
hem niet helpen kan
hij is zo gevoelig
en bovendien nog maagd

Fanny

Als sterrenbeeld

Antonio

Nee

wist jij dat Madalena Pelzet
de actrice
ook Lenina genoemd wordt
Le-ni-na alsof je tong een trapje
afgaat

Giacomo

hoog in het huis
in de spits van het huis zagezegd
en het dak zal van glas zijn
zodat ik in de nacht kan kijken
om de sterren te tellen
en hun formaties te zien
sirius
cassiopeia
en het zwaard van orion
Het dak zal van glas zijn
men moet weten wat er buiten
gaande is

Fanny

Is hij ziek

Antonio

Nee hij reciteert een paar van zijn
gedichten

Fanny

In de stad had ik al gehoord
over deze dichter
die aan de voet van de Vesuvius
moet wonen
dat heeft mijn nieuwsgierigheid
gewekt
alleen nieuwsgierigheid
heeft me onmiddellijk
in gesprek gebracht
met deze Antonio Ranieri
deze prachtige man met blonde
krullen
en nu heeft deze nieuwsgierigheid
me hier gebracht
op de hellingen van de Vesuvius
waar zij wonen
de dichter en de vriend
Bij mij gaat alles zo eenvoudig
ik zoek diepgang
en bij de Vesuvius vind ik het
De dichter is mooi melancholisch en
geniaal
de ander is charmant
dat zijn zo van die eigenschappen
in vrienden

Giacomo

Denken
denken
vasthouden
de gedachten
zo lang mogelijk vasthouden
het hoofd vol woorden
woorden die gedachten vormen
Dat heb ik altijd al gehad
zodra ik spreken kon
zodra mijn ogen konden lezen
dat de woorden die ik denk
in mijn hoofd door elkaar lopen
honderdduizend woorden kruipen
als mieren door m'n kop
ik schreeuw ze hier tegen de
hellingen
en ze ketsen tegen de droge
lavasteen
met die woorden splijt ik de aarde
met die hardgeschreeuwde woorden
maak ik een barst in de aarde
een barst die langzaam openschuift
uitdijt
groter wordt
de huid van de aarde splijt
tot ik in het binnenste kan zien
het rode
hete
brandende binnenste
van de aarde
Hoe ik daar sta aan de rand van die
barst
ik die met mijn woorden
een wond geslagen heb

in de aarde

Fanny

Waarom zit hij met zijn vingers in
zijn oren

Antonio

Hij luistert naar zijn innerlijke stem

Fanny

Misschien wil hij ons niet horen,
lieveling

Antonio

Misschien is dat het, lieveling

Fanny

Kus me

Giacomo

kus me asjeblijft

De moeder

Al vroeg heeft mijn zoon voor het
slapen gaan
gebedeld om een kus van mij
zo klein als hij was
zodat hij helemaal niet weten kon
wat dat wil zeggen
een kus
gebedeld heeft hij
Ik moest hem elke avond voor het
slapen gaan
een kus brengen
zulke eigenaardige gewoontes
heb ik mijn zoon zo snel afgeleerd
een hand op zijn hoofd kan hij
krijgen
een moment
niet langer
want van kussen voor het slapen
gaan
krijgt het kind een ongezonde hang
naar warmte
en verwenning
Met gevoelens is het net zo als met
geschenken
te veel van het goede maakt het
kind
tot een onuitstaanbaar kind
en later tot een onuitstaanbare
volwassene
dat hebben mijn man en ik altijd
voorkomen
nuchterheid moeten de kinderen
leren
niet de decadentie van de gevoelens
gevoelens zijn gedegeneerde
uiteinden
van het zenuwgestel
die dienen nergens toe
Het lichaam moet een bastion zijn
heb ik mijn zoon gezegd
ook al was hij nog maar klein
en smeekte hij me om die kus
het lichaam moet een bastion zijn
dat men moet oefenen
de kinderen zullen niet
onvoorbereid
de wereld in gaan
Gevoelens zijn barrières op hun
rechte weg
De affecten tussen ouders en kind
zullen terughoudend zijn
omwille van de geestelijke hygiëne
De onbuigzaamheid van de ouders
sterkt de persoonlijkheid van de
kinderen
de familie bestaat alleen bij gratie
van de afstand tussen de
familieleiden
zonder dat verliezen wij ons respect
en zonder het respect
verliezen wij onze ruggegraat
daarom
en daarom alleen
heb ik mijn zoon de kus verboden

Fanny

Kus me alsjeblijft

Antonio

Waar is Giacomo

Fanny

Die maakt het dak

Antonio

Dan kus ik je

Giacomo

De hamer!
De hamer!
De hamer!

de hamer valt

Scène 4

Giacomo

Ik stel me voor
het portaal zal van glas zijn
met deuren die naar buiten open
gaan
rondom zien wij de landerijen
en de wijngaarden
die droge natuur van de Vesuvius
twee ligstoelen staan in die erker
alles rondom van glas
de zon staat op aan de andere kant
van het huis
zo is het aangenaam en koel in ons
portaal
wij
jij en ik
zijn heel oud
stokoud
maar onze ogen zijn nog goed
De twee ligstoelen staan dicht naast
elkaar
en uren lang zitten wij daar
en zeggen niets
we kijken naar de natuur

Antonio

En we lezen heel langzaam
een paar bloedmooie zinnen
uit een boek
Op een klein tafeltje
staan twee glazen met ijshee
De ijsblokjes tinkelen
en jij zegt
'alles hetzelfde
alleen anders'
en ik knik

Giacomo

We buigen naar elkaar toe
en vergelijken de levervlekken op
onze handen
dan leunen we weer achterover
we bekijken het landschap
dat al die tijd hetzelfde is gebleven

Antonio

Vanavond zie ik Lenina

Giacomo

Je gaat weer naar Florence

Antonio

Ik moet haar zien
Binnenkort gaat ze op tournee
Fanny blijft hier
Ze is buitengewoon geïnteresseerd
in je gedichten

Giacomo

Ah, de liefde op papier
die ken ik al zolang
aan duidelijkheid geen gebrek
als een boodschapper van de goden
heeft hij Fanny hier bij me
neergelaten
maar niet één moment
is ze met mij alleen geweest
zonder zijn naam te noemen
Uiteindelijk gaat dat bij mij altijd zo

dat de dames in mijn gezelschap de namen van andere mannen noemen
De personages wisselen maar het landschap blijft gelijk
Deze stoelen
deze sofa
die hier al voor ons stonden op dezelfde plekken zullen zij blijven staan
terwijl ons leven voorbij trekt en na ons zullen weer anderen zitten op die stoelen
op die sofa
Liefde
dat is nog het enige
dat het leven aangenameer maakt dan de dood
Intussen slaat de slinger van de verveling
Waarom ga je juist nu

Antonio
Ik moet
Ik houd het niet meer uit

Giacomo
Fanny is van jou net gecharmeerd zolang jij hier blijft
blijft zij
begrijp je dat dan niet zonder jou zijn Fanny en ik twee woorden
die geluidloos tegenover elkaar staan
zonder jou zijn wij stom als een komma
minder dan een gedachtenstreepje
We moeten nog zoveel doen het huis heeft ons nodig
kijk die wanden eens die hebben koestering nodig
verf
liefdevol opgebracht en deze geteisterde vloer die heeft onze verzorging nodig

Antonio
Het is maar voor een paar weken
Ik moet gaan
Zoals jij op sommige ogenblikken een onbedwingbaar verlangen hebt naar ijs
er midden in de nacht voor zou willen opstaan
en er te voet kilometers voor af wil leggen
zo gaat dat bij mij met vrouwen geloof me het is beter zo ik zou je stierlijk vervelen als ik bleef
iedere gedachte ieder gebaar van wie of wat dan ook zou me aan haar doen denken geloof me
het is net zoiets als met jou en het ijs
Ik wil haar hebben

Giacomo
Mijn Ranieri
je zult me nooit in de steek laten nooit je liefde laten bekoelen ik wil niet dat je je voor me opoffert integendeel
ik wens vurig dat je eerst en vooral doet wat goed voor je is
maar wat je ook mag besluiten jij zal het zo inrichten
dat we voor elkaar kunnen leven of tenminste ik voor jou
Tot ziens mijn ziel
ik druk je dicht aan mijn hart dat op elke mogelijke manier eeuwig het jouwe zal zijn

Scène 5

Giacomo

Ik moet iets bekennen ik heb geprobeerd iemand om het leven te brengen
daarom zit ik hier 33 dagen hierboven
Ik heb iemand om het leven proberen te brengen die ik sympathiek vond
hij was hard
ik bedoel zijn lijf was hard zijn vel was heel stug
het was moeilijk om een mes in die stugge huid te steken het was moeilijk
het was een moeilijke opdracht wou ik maar zeggen
ik had niet gedacht dat iemand om het leven brengen zo moeilijk was
zo veel weerstand zou geven dat het vel zo hard en stug is dat het mes er niet diep genoeg in stoot
dat was een sympathieke kerel die kerel
een echte mensen zoon
Gewoonlijk zou ik iemand die sympathiek is
nooit om het leven brengen dat is toch duidelijk
De vrouw die zich mijn zuster noemt die zou ik nooit om het leven brengen
omdat zij het eten het goedgekookte eten brengt ook toen ik gezegd heb ik heb geprobeerd iemand om het leven te brengen met een mes
Nu ben ik oud ouder dan ik ooit gedacht heb te worden
negendertig ben ik nu
Ik heb niet vaak aan de dood gedacht
niet vaak
niet vaak
Het is moeilijk iemand om het leven te brengen
je moet in de ogen kijken voor je het doet
de ogen verraden alles met de ogen kan je alles overzien maar het mes was niet scherp genoeg
ik bedoel niet scherp genoeg voor één stoot
ik heb me dat tevoren niet gerealiseerd
ik heb alleen geweten: om het leven brengen moet ik hem voor hij mij pijn kan doen
daarom eigenlijk het was een dag in achttien

G. maakt kreunend geluid

Fanny
Wat

Giacomo
Ik stelde me voor dat wij langs de zee liepen

Fanny
Wil je naar zee

Giacomo
nee
Ik stelde het me voor

Fanny
Wil je wandelen
gewoon wandelen bedoel ik

Giacomo
Nee
ik stelde me voor

dat wij langs de zee liepen
gewoon
de golven sloegen zo hard op het zand
dat we elkaar niet konden verstaan

Fanny
Zeiden we wat

Giacomo
Waarschijnlijk zeiden we niets maar als we iets gezegd hadden -erg onwaarschijnlijk- dan verstonen we elkaar niet vanwege die brekende golven

Fanny
Van de zee

Giacomo
ja van de zee

Fanny
Ik zou wel naar de zee willen

Giacomo
Als de branding zo hard is dat je niemand verstaat dat je de woorden schreeuwt die alleen jij hoort in dat geluk

Fanny
Ik verstond je niet
Wat zei je

Giacomo
Waarover men praten kan daar krijgt men gauw genoeg van

Fanny
Sorry ik dacht aan de zee

Giacomo
Een harde branding

Fanny
Ja een ooverdovende branding

Giacomo
En wind

Fanny
En wind ja

Giacomo
Je moet wachten wachten op het tij het tij kan je niet verhaasten

Fanny
ja dat is een wet

Giacomo
Zeg jij altijd verstandige dingen

Fanny
Wat

Giacomo
Doet er niet toe ik stelde me voor dat wij wandelden

Fanny
aan zee
Giacomo
aan zee

Giacomo
ja
aan zee
Ik wil wel weer eens naar de zee

Fanny
ja?

Giacomo
Lieve vriend
de vrouw van wie ik hou staat hier naast me en zoals jij weet zij verlangt naar jou zoals je vanuit de stad waar jij jouw Lenina achtervolgt een touw zou spannen van jou naar Lenina en vandaar naar de vrouw die nog steeds naast me staat en nu een blik werpt op deze brief en van haar naar mij en ik uiteindelijk de lijn zo ver ik kan naar jou zou gooien dat men dan lieve Ranieri een heel vreemde figuur zou krijgen die in de geometrie geen naam heeft noch ooit zal krijgen lieve vriend met deze pen schrijf ik woorden aan jou terwijl ik met mijn hand Fanny's hand zou willen aanraken is dat niet iets heel vreemds in de wereld van de mensen
Ik verlang naar je als naar de messias
ik zal je volgen waar ook ter wereld zo niet in deze naam in de volgende

Fanny
Een brief aan Antonio

Giacomo
voor ik sterf

Fanny
Je bent een schat m'n bochelmanneltje wat moest ik zonder jou ik mis hem ook

Giacomo
Ik mis je

Fanny
Als hij terug komt in de kersentijd

Giacomo
Ik draag de laatste tijd steeds een mes bij me met een inklapbaar lemmer hiermee snijd ik nu en dan een stugge plant af op die trage wandelingen van mij de plant leg ik thuis tussen bladen van boeken die ik bezig ben te lezen en soms als ik zo'n boek lange tijd niet ingekeken heb open ik het op een willekeurig blad en dan ligt daar stil en geplet zo'n plantje waarvan ik plotseling weet op welke wandeling en waar het mes hangt zwaar in de zak van mijn jas en op een onverklaarbare manier word ik er levenslustig van

Giacomo
Ik heb jou toen wij klein waren nooit gezien

Paolina
De voorraadkamer we hadden ons samen opgesloten

Giacomo
De deur van de voorraadkamer

met de twee vergrendelingen

Paolina

De schuiven waren te zwaar voor ons

Giacomo

Ja
maar wij samen
nee
ik was daar alleen

Paolina

Hou toch op
We waren met zijn tweeën

Giacomo

Misschien is het de schuld van het herinneren maar vroeger deed ik alles alleen

Paolina

Jij steelt mijn herinneringen

Giacomo

Ik heb geoeffend
eindeloos geoeffend
ieder detail duizend keer herhalen
beschrijven die ruimtes
waar zitten de deuren
hoe zien ze er uit
de ramen
welke geluiden
zijn hoorbaar
en waar
herhalen
duizend keer
herhalen
en oefenen
daarom ken ik de details
het spijt me

G. en F. tegenover elkaar aan tafel. F. schilt een appel met G's mes. Langzaam.

Fanny

de appels zijn dit jaar heel zoet

Giacomo

Ze kijkt niet
waarom kijkt ze me niet aan
als ze tegen me spreekt

Fanny

Voordat hij wegging
hebben Antonio en ik
nog een heel klein kistje
op de markt gekocht
hij zegt hij houdt van zure appels
waarbij het spuuw
als voor de eerste beet
in je mond begint te lopen

Giacomo

Deze vrouw kan het schillen van een appeltje tot een buitengewone gebeurtenis maken

Fanny

als hij komt zijn de kersen rijp
zo tussen zuur en zoet
F. likt het mes af. Geeft het G. terug. Hij neemt het aan. Stille. Zij wil in de appel bijten.
Kalm en zonder enige heftige beweging steekt G. het mes met een draaiende beweging in zijn borst.

Paolina

Het lemmet is net op tijd ingeklapt
zodat er niets vitaals geraakt is
Dokter Mannella zegt
het is een moeilijk geneesbare wond
omdat hij driehoekig is
Mijn broer moet
zoveel mogelijk rust houden

liggen op de sofa
hij kan zich op geen enkele manier
een inspanning veroorloven
de dokter schrijft rust voor
dat is goedkoop veel rust
ik ben gewend heel zacht te lopen
dat kost mij geen moeite meer

Giacomo

Iets
vreet van binnen uit
een voor een mijn organen op
Ik denk dat het leven zelf
zich als een leverbot
van jongs af aan en klein
zich eerst in de lever nestelt
om dan te zijner tijd zijn weg omhoog
te vreten
Een voor een verorbert deze
leverbot
de menselijke organen
na verloop van tijd
blazen de lege zakjes van organen
op
en vullen zich met rottingslucht
Het hoofd met alles daar binnen in
blijft
godzijdank
onaangetast
Ik ben
als u mij de metafoor vergeeft
een lopend lijk
met binnenin een dode man

Fanny

Zullen wij een brief schrijven aan Antonio
misschien komt hij dan eerder terug

Giacomo

Hoeveel van die driehoekige
wonden
zou ik nog nodig hebben
Ik kan haar niet wegsturen
maar haar aanwezigheid verdraag ik
ook niet

Paolina

Hij heeft koorts
hij ijlt
over zijn mes

Fanny

M'n bochelmanneltje
wat is er toch met je aan de hand

Giacomo

Als je dood was
zou ik op een rustige manier
aan je kunnen denken Fanny

Fanny

Hij zegt mijn naam
hij herinnert zich mijn naam
Ik ben het Fanny
Ik denk dat een sterke bouillon
hem misschien goed zal doen

Giacomo

Met mij is niets aan de hand
laten we aan tafel gaan zitten
dan schrijven we een brief
aan Antonio
en vragen hem
hoe het hem vergaat
op de vrouwenjacht
die verrader

Fanny

Die bruit

Giacomo

Die egoïstische ploert

Fanny

Die valse charmeur
het is net de duivel zelf

Giacomo

Aan hem heb ik mijn leven te danken

Fanny

Ik kan niet wachten tot hij terug komt

Scène 6

Giacomo

geworden ben ik een moordenaar
dat hebben mijn ouders niet gewild
maar geworden ben ik het toch
Wij hebben dit huis gekocht
Paolina
Antonio
en ik
veel geld hadden we niet
het huis is gekocht
en niet elke dag de mensen
en vooral niet elke dag
de ouders hoeven te zien
wij hebben dit huis met weinig geld
gekocht
en zo is het dan ook
alles moet gerepareerd worden
het heeft een vloer
dat kan men zeggen
maar veel meer heeft het niet
Ik maak het dak
heb ik ze gezegd
daarom zit ik nu 33 dagen hierboven
om het dak te maken
Zij hebben de muren gemaakt
daarom kon ik het dak maken
jij moet schrijven
zeiden ze
mijn zuster of mijn vrouw
en mijn vriend
jij moet gedichten schrijven
terwijl wij de muren maken
maar ze begrijpen niet
dat je helemaal niet dicht kan
als men om je heen de muren maakt
dat begrijpen ze niet
dat hebben de ouders ook nooit
begrepen
dat van die muren
tot mijn twintigste jaar
heb ik het ouderlijke huis niet
verlaten
en nu zit ik hier
en maak het dak
omdat de anderen de muren
gemaakt hebben
en mijn grootste angst is
dat ik de hamer verlies
dat ik hem plotseling uit mijn hand
verlies
en dat hij iemand treft
beneden

Antonio

Ventje
zoek je de hamer
Ik ben terug

Giacomo

Je kunt je niet voorstellen
hoe vreselijk
ik onder je afwezigheid
geleden heb
het was erger
dan wanneer iemand je in de
sneeuw
al je kleren van het lijf rukt
je overgiet met ijskoud water
en je drie dagen laat bevroren
Aan zoiets komt zoals men zegt een
eind
maar jouw afwezigheid
leek zo eindeloos
dat ik dacht mijn hoofd
het enige decante dat ik nog heb
zou verliezen
ik dacht dat ik om zou komen
in jouw afwezigheid
doe dat nooit meer hoor je
ik heb je nodig

van het werkwoord nodig hebben

Antonio

ventje vriend
je lijkt wel een hond
piepend kwispelend en likkend
kom je me tegemoet
ik moet je bijna van me afslaan
je waardigheid alsjeblieft

Giacomo

Waar waardigheid
ik bedoel
Met een bochel
en een slepend been
zo iemand bezit geen waardigheid
tenminste niet in de buurt
van deze duistere korrel zand
die aarde heet

Antonio

Stil af lief
je bent m'n hond niet
je bent m'n vriend
en vraag me niet naar hoe het was
in de grote stad

Giacomo

Mijn leven heeft iets amfibisch
ik bedoel
met de amfibie
als dier heb ik te doen
die weet ook niet
of hij in het water
of op de aarde thuishoort
Dat kan ik me zo goed
voorstellen
dat men als amfibie denkt: ik kan
twee dingen
wat moet ik doen
dat dat een probleem is
voor zo'n amfibie
omdat hij kiezen moet
elke dag
dat dat probleem hem zwaar op de
maag ligt
dat kan zo'n amfibie helemaal
ambivalent maken
begrijp je
zo'n dier dat aan de waterkant
een beetje staat te twijfelen
zal ik of zal ik niet
dat kan ik wel volgen
dat volg ik wel
Antonio
er is iets gebeurd

Antonio

laat eens denken
je hebt jezelf met een mes
in je borst gestoken
daar drinken we iets op

Giacomo

Ik houd mijn hersens liever helder

Antonio

Natuurlijk
ik de beneveling
en jij de heldere van geest
die mij verheft

Giacomo

nee
andersom
de heldere van geest
is een ziende maar lamme man
op de rug van een sterke benevelde
alleen samen
komen we vooruit

Fanny

er zijn momenten
dat ik met jaloezie
naar die twee kijk
Het is of ik een persoon zie
in plaats van twee
zoals ze daar langzaam lopend
spreken
en met hun handen gebaren

die gezworen vrienden
Wat de een ontbreekt
heeft de ander in overvloed
Mijn talent is het
me op een voorbeeldige manier
overbodig maken
Daarom zorg ik maar voor de
kersen
nu het kersentijd is
De boeren uit de omgeving
hebben me een kruiwagen vol
geschonken
Omdat ik een mand vol gevraagd
had
heb ik een kruiwagen gevuld
gekregen
zo gaan bij mij de dingen
zo afschuwelijk eenvoudig
ik schud aan een of andere boom
en de kersen vallen me
als rijpe pruimen
in de schoot

Antonio
Van hem kan je leren
je moet wel van hem leren
zonder hem zijn wij
gewone boeren
echt
stomme boeren
Kersen
jij wist
dat ik kersen
als geen ander lust
dat heb je aangevoeld
met je intuïtie
De kersen zijn goddelijk
dit jaar
Giacomo
kom dan toch eindelijk
deze goddelijke kersen proeven

Giacomo
Hij eet die kersen
met zoveel zinnelijkheid
alsof het de tepels
van Lenina zelf zijn
Vertel in godsnaam
over je avonturen
in de grote stad
vul me met jouw verhalen
die me
ik weet het
verteren zullen van jaloezie
maar als jij vertelt
schijnt het leven me zo eenvoudig
en ook de liefde
vertel me in diezelfde zwoele tonen
hoe men dat met vrouwen doet
zeg me de woorden
leer me die zoete zinnen
die zij en ik graag horen

Antonio
Giacomo
Kom dan toch eindelijk
en eet deze goddelijke kersen

Fanny
Ik zag
hoe hij
gespannen als een kat
naar het spek
de rug hoog
naar de tafel kwam
en niet de overgebleven kersen
began te eten
maar het schoteltje
waarop mijn pitten lagen
naar zich toe schoof
en met een hemels vergenoegen
eerst een
dan meerdere kersenspitten
aflikte
en tenslotte in zijn mond nam
Ik stond daar maar
in de deuropening
en zag hoe hij
de geniale dichter

met gesloten ogen genoot
van mijn uitgespuugde pitten

Scène 7

Antonio
Hij houdt van je

Fanny
Ik weet het
maar houden van
zoals man en vrouw
dat is in dit geval
toch een zaak van buiten het bed
terwijl jij en ik

Antonio
Je weet waar mijn liefde ligt

Fanny
O ja
het klein fantoom uit Florence

Antonio
waarom help je hem niet
je mag hem toch
heb je dan geen medelijden

Fanny
Medelijden
helpen
mijn man is arts
ik niet

Antonio
jij helpt je man
en je man helpt jou
niet waar

Fanny
ja dat kan je gerust zo zeggen
mijn man en ik
wij hebben niet wat je noemt een
verhouding
wat wij hebben
is meer een vennootschap

Antonio
klinkt wreed

Fanny
Nee praktisch
kom je naar mijn kamer

Antonio
nee

Fanny
Dan nemen wij hier dus afscheid

Antonio
Dat is niet mijn bedoeling

Fanny
je vraagt me het onmogelijke

Antonio
Alsjeblieft

Fanny
Onmogelijk

Antonio
Laatste woorden

Fanny
Laatste woorden

F. met koffer

Fanny
Nu wandelt hij al om het huis
dat doet hem goed
Hij snijdt die bloemen weer af
die hij verzamelt
ik zie dat je hem het mes
weer terug gegeven hebt

Paolina

Hij is buiten gevaar
de wond is bijna genezen

Fanny
ik moet geen afscheid van hem
nemen
zijn gezondheid gaat vooruit

Paolina
Zijn ogen worden steeds slechter
hij denkt dat hij niet lang meer te
leven heeft

Fanny
Hij moet niet zeuren
mijn kleine bochel
hij heeft nog een rijk en vruchtbaar
leven
voor zich
doodgaan zal hij heus nog niet
Ik moet gaan

Paolina
Heb je van hem gehouden

Fanny
Wat
ik houd nog steeds van hem
als dichter
en als mens

Paolina
Hij had jouw liefde nodig
Waarom ben je niet iets met hem
begonnen

Fanny
ach kindje
Hij stonk zo

F. gaat

Scène 8

Giacomo
Hoe moet je dat precies zeggen
als je je leven
aan iemand te danken hebt
Een moeder heeft je op de wereld
gezet
maar dat is alleen een sadistische
truc
van de natuur
zo iets onafwendbaars voor moeder
en kind
Ouders die kinderen geboren laten
worden
dat zijn de wreedste naturen
op de aarde
een moeder schenkt ze het leven
wordt wel gezegd
maar geschonken heeft ze niets
plichten heeft ze gebaard
en geen ouder weet
of het kind iets van dat leven vinden
zal
Moeders heb je overal
maar mensen als Antonio
zijn niet makkelijk te vinden
Aan hem heb ik mijn leven te
danken
Maar met zulke woorden
waar te zoeken
en moet men oppassen
voor teveel woorden van dank

Antonio
ben jij daar
het is zo vreselijk zwart
voor mijn ogen

Antonio
Ik maak licht
je hebt veel te lang gewerkt
daar worden je ogen slecht van
Paolina heeft je twee keer voor het
eten geroepen
maar je hebt niet geantwoord

Giacomo
jullie maken je zorgen om mij
dat heeft helemaal geen zin
om je zorgen te maken om een lijk

Antonio
Ik zal je meenemen naar de stad
dan kunnen we wat mensen
bezoeken
of naar een feest gaan
waar vuurwerk afgestoken wordt
gisteravond hebben Paolina en ik
gedanst
onder een vuurwerk hemel
dat moet je zien Giacomo

Giacomo
En Fanny

Antonio
Fanny is

Giacomo
Ik kan haar niet meer zien
Als ik haar mooie gezicht zie
dan overvalt me zo'n nare koorts
die pas in het donker oplossen kan
of misschien alleen op papier
Ga jij dansen vanavond
en neem Paolina
neem Fanny mee

Antonio
En jij

Giacomo
Mijn lichaam wordt likkiger
dan ooit
Ik blijf hier
ik heb vuurwerk in mijn kop
in mijn kop dansen ze
je spreekt hier met een spook
mijzelf heb ik allang in het riool
gegooid

Antonio
Dit donker is slecht voor je
hoe kan je zulke zwarte dingen
denken

Giacomo
Vertel me morgen alles
over het dansen
Geef me een kus
hier op mijn hoofd
en ga
Het is niet goed om zo lang
in de nabijheid
van een stervende te zijn
De geur weet je
is slecht voor je
Ga
alsjeblieft

A. gaat

Giacomo
Hou van me
in godsnaam
Ik heb liefde nodig
liefde liefde liefde
vuur
emotie
leven
Dit leven is niet voor mij
gemaakt
en ik heb de duivel altijd
veel lelijker gevonden
dan hij wordt afgeschilderd

zonder tederheid kan niet geleefd
worden
dan moet men er een eind aan
maken
aan alles

Scène 9

Dokter Mannella
Nu

dan moet het maar zo zijn
wat is hier met die blinde dichter
gebeurt
dat is wat je noemt
het begin van het einde
Maar zo snel als het die lui met
cholera lukt
zal het hem niet lukken
vandaag teveel lijken gezien
daar kan ik nog altijd niet aan
wennen
lijken
Het mag een gelukje heten
als ik zelf de cholera niet te pakken
heb
De stad is vol met zieken
daar heeft men als arts de handen
aan vol
Nee
ik houd niet van dit beroep
Een paar dagen geleden werd ik
wakker
en toen stond me het beeld van mijn
beroep
heel duidelijk voor ogen
elke dag opnieuw mensen van de
dood redden
ziet u
en wanneer iemand zo iets eenmaal
gedacht heeft
is het erg moeilijk om daar weer van
af te komen
Dat was nog het verschrikkelijkste
dat ik op een of andere morgen
me zoiets verschrikkelijks heb
bedacht
waar ik de rest van mijn leven
niet meer van af kom
van zo'n gedachte
Dat is toch wat je noemt
tragedie
als iemand plotseling
met twintig jaar medische staat van
dienst
zich zoiets bedenkt
zo een blikseminslag na twintig jaar
dat is toch bijna onvoorstelbaar
ziet u mijn handen eens
ik tril
zeven en twintig cholera-doden
alleen al deze ochtend
dat is teveel
dat is voor mij veel teveel
daar gaan mijn handen van trillen
als van een oude man
Ik had dit beroep nooit moeten
kiezen

Heet is het
hier aan de voet van de Vesuvius
Ik tril nog steeds
Ik moet er aan denken
dat ik er niet moet aan denken
dat ik door een van die lijken
de cholera te pakken heb moet ik
niet aan denken
niet
Die lucht van lijken
gaat dagenlang niet uit je neus
Ik voel me niet goed

Giacomo
(op sofa)
Dokter Mannella
Hoe gaat het met U
heeft u een goede reis gehad

Dokter Mannella
De dichter
Mijn vriend hoe gaat het
geen infecties

Giacomo
En u

Dokter Mannella
Zeventwintig lijken
alleen al deze morgen
ik tril nog

Giacomo
Gaaf u zitten
dichtbij graag
anders kan ik u niet zien
iets drinken
water

Dokter Mannella
Ja nee
geen water
van water krijg je cholera

Giacomo
Van wat nog meer

Dokter Mannella
Water en slechte gewoontes
u bent toch niets van plan

Giacomo
Mijn lot kan gerust een duwtje in de
rug gebruiken

Dokter Mannella
Zegt U zulke dingen niet
ik weet alles van het lot
ik ken die mensen die hun lot
een handje willen helpen
zelfmoordenaars
met een ongezonde nieuwsgierigheid
naar het eind
Mensen die niet meer leven kunnen
omdat ze hun eind niet kennen
Die willen bij alles wat ze overkomt
ook nog hun eind bepalen
dat is toch walgelijk
je eind te ensceneren
als een stuk theater
Die regelen zowat alles
maken alles schoon
en plaatsen alle meubels
zoals zij dat willen
en dan maken ze er een eind aan
zoals zij dat willen
dat is toch een brutaliteit die te ver
gaat
Leven
en dan ook nog willen bepalen
welk eindbeeld de overlevenden van
je hebben
in een open raam
aan de tafel
of liggend in bad
maar mijn beste man
zulke dingen bent u toch niet van
plan
ik bedoel
zo'n steekje in de borst
zelfs zonder elk spoor van infectie
en dan zulke gedachten hebben
u moet zulke gedachten
onderdrukken
meteen onderdrukken
anders beheersen zij uw geest
Onderdrukken de gedachte aan
zeventwintig lijken
dat is voor mij al moeilijk genoeg
mijn handen trillen nog steeds
Ik heb er verkeerd aan gedaan dit
beroep te kiezen
fout fout en driemaal fout
luistert u naar mij
doden zijn walgelijk
en dan die geur
dat weten de zelfmoordenaars niet
walgelijk
dat gaat dagenlang niet uit je neus
laat me uw wond eens zien
ja goed
gaat goed
heel goed

*G. pakt het hoofd van Dr. Mannella
en kust hem op het voorhoofd*

U bent een begaafd dichter
de dood is vreselijk
zeventwintig lijken
stelt u zich dat eens voor

U bent kerngezond
ik voel mij niet goed
houdt rust
drink bouillon
en onderdrukt u die vreselijke
gedachten
aan de dood
alstublieft
Ik moet nog veel lijken bezoeken
ik bedoel patiënten
ik moet gaan
denkt u aan mij
goedendag
uw wond ziet er goed uit

Dr. M. gaat

Giacomo
321,322, 323, 324, 325

Antonio
Het is nu al drie dagen
dat hij de sterren aan het tellen is
dat is niet gezond
dat put hem uit

Paolina
Eens heeft hij een en tachtig vellen
volgeschreven met cijfers en
berekeningen
toen was hij nog heel klein
Hij zei toen dat hij door middel van
de cijfers
het oneindige wilde bereiken
onze moeder heeft toen de vellen
weggegooid

Giacomo
Paolina
Antonio
was het nu achttienhonderd
of zeventienhonderd

Antonio
Je bent nu negendertig
dat moet toch uit te rekenen zijn

Giacomo
natuurlijk
ik heb wel eens gedacht
Antonio lijkt zo op mij
dat hij mijn broer zou kunnen zijn
en als ik zeg: hij lijkt op mij
dan bedoel ik dat natuurlijk zonder
bochel
en zonder mijn stijve been

Antonio
Als een afgeknipte foto

Giacomo
Ja als een afgeknipte foto

Paolina
Je bent mijn broer

Giacomo
Ik begrijp wel
hoe beledigend het voor je moet zijn
dat jij
die zich mijn zuster noemt
en soms ook mijn vrouw
geen enkele weerklank van mij
in dat opzicht ondervindt
Maar ik kan me eenvoudigweg niet
herinneren
ooit
een zuster laat staan een vrouw
gehad te hebben
Ik ben alleen

Antonio
je moet het opgeven

Paolina
Ik heb het allang opgegeven
daarom kan ik het nog wel proberen
ik heb het morele recht
hem wanneer ik dat wil

ervan te doordringen
dat ik zijn zuster ben

G. telt de sterren door

Antonio
Als maagd geboren
als maagd sterven
Als een veel te klein laken
op een te groot bed
zo heb ik onze vriendschap
alle kanten uit gestrekt
maar op geen enkele manier
kon ik het passend voor hem maken
Ik weet niet wat ik verder moet
Als hij het me gevraagd had
dan had ik met mijn eigen handen
zijn pik
in welke vrouw hij maar wilde
geduwd
dat zou ik gedaan hebben
als hij dat had gewild
maar hij heeft het niet gewild
Oprecht zijn is een slecht beroep
in deze wereld
daarmee koop je geen liefde
maar ik zal het je leren
het bedelen
het inlikken
het kuipen
Eerst zal ik je de drank laten
drinken
waardoor je glimlach
niet meer van je gezicht te rammen
is
en dan zal ik je
de woorden opnieuw laten
gebruiken
daar waar ze voor bedoeld zijn
om te smeren en te liegen
Ik zal je hand vasthouden
en je leren
hoe je het woord geluk schrijft
op het achterwerk van vrouwen
Ik zal je leren te kussen
met dubbele tong
Je hebt het allemaal
zo verkeerd begrepen
Van geen enkel woord
heb je de werkelijke betekenis
gesnapt
maar ik zal dat naïeve vel van je kop
rukken
Met sentiment
heeft nog niemand
het in deze wereld
gered
Weg met die zogenaamde
gevoeligheid
Ik zal je leren
schedels te splijten
Ik zal je harden
en je tanden slijpen
onbrandbaar
onaantastbaar
zal je zijn
Ik zal je het bloed laten proeven
het bloed waar we van gemaakt zijn
en dat aan ons kleeft
in dikke klonters
en ik zal het pus
uit je ogen kussen
Ik koop je een kaartje
in de hemel
lieve vriend
Ik maak een man van je Giacomo
waarvoor de mensen zullen
kronkelen
in afgunst
en ze zullen van je houden
reken maar

Paolina
Nee
Als hij iemand nodig heeft
dan zullen wij dat niet zijn
jij niet
zijn beste vriend
en ook ik niet

zijn zuster
Misschien kan alleen een vreemde
onvindbare vrouw
hem redden
Niet Fanny
die zeker niet
haar heb ik gehaat
Hoe vaak niet
heeft ze Antonio proberen te
verleiden
in de aanwezigheid van mijn broer
Zijn ogen waren te slecht om dat te
merken
maar de mijne waren goed genoeg
om die fluisterende ongerechtigheid
aan te zien
Nog nooit in mijn leven
heb ik de moed gehad
andere mensen terecht te wijzen
omdat er dingen zijn
waarvan ik niets weet
Ik kende mijn trouw
en nu heb ik ook mijn lafheid leren
kennen
zoals de kaars en de brandende pit
elkaar kennen
die gaan ook aan elkaar ten gronde
Zo heb ik mijn broer bedrogen
omdat er op deze wereld dingen zijn
waarover ook een zuster zwijgen
moet

Antonio
Hoe gaat het met hem

Paolina
Slecht
het gaat steeds slechter

Antonio
Gisteren nog
heeft hij me
een heel gedicht geciteerd

Paolina
Zijn ogen
zijn maag
niets goeds

Antonio
en dokter Mannella

Paolina
Dokter Mannella heeft zijn handen
vol
aan de cholera
een dokter heeft niet eens meer zin

Giacomo
het ging nog
zolang jullie mijn handen
en mijn ogen konden zijn

Antonio
Wat voel je

Giacomo
Niets
pijn
nee zelfs dat niet
ik zie al bijna niets meer

Paolina
het gaat slechter

Giacomo
Weet je
dat er iets heel vreemds
met me gebeurt
als ik er aan denk
dat ik straks doodga
zie ik mezelf liggen
in een greppel
terwijl er een stelletje idioten
op mijn buik danst
lucht
Antonio
geef me je hand
lucht
ik hang van losse zinnen aan elkaar

als een oud geworden boek
dat uit zijn band ontsnapt
ik scheur
kraak kraak

Paolina
hij spint zich in woorden
ik kan hem niet verstaan

Antonio
Lieve vriend
niet gaan
ik heb je nodig

Giacomo
lucht
van het werkwoord nodig hebben
ik kan je niet meer zien

G.sterft
pauze

Antonio
Het is gedaan

Paolina
Beter zo
het was een hel voor hem geworden
hier

Antonio
Je hebt gelijk
een hel

Scène 10

GIACOMO
Hier zit ik dan
stinkend van verbeelding
mijn ogen zijn stuk
maar ik heb ze niet meer nodig
ik had ze alleen nodig
om ze te kunnen sluiten
goede ogen en logica
zijn zinnen slotte de vijanden
van elk groot gevoel
Vroeger
had ik ze ook niet nodig
toen donder en wind
zon en sterren
dieren en planten
en zelfs de muren van het huis
allemaal vrienden leken
of vijanden
niets was onverschillig
toen ieder ding dat we zagen
tegen ons leek te willen spreken
toen we
nooit eenzaam
spraken tegen beelden
en muren
en bomen en wolken
we stenen omhelsden
en bomen
en ze streelden
of verwonden
alsof ze ons kwaad
of goed hadden gedaan
toen we ons steeds verbaasden
toen de dingen
het licht en de sterren
en vuur
het vliegen van insecten
en de doorzichtigheid van water
allemaal nieuw waren
en onbekend
toen geen enkele gebeurtenis
gewoon leek
alle hartstochten waren nog vrij
en ongetemd
toen toen tranen nog iets dagelijks
waren
We wisten de oorzaak van de dingen
niet
we verzonnen die
Soms later voelde ik dat plezier nog
eens
als ik de blauwe lucht zag
door een raam

of deur
of tussen twee huizen
ik heb nooit geweten
hoe ik dicht
Ik ga zitten met een leeg vel
mijn geestesoog gericht
op wat me treft
ik kijk naar wat dat is
daar voor mijn ogen
ik zeg tegen mijzelf
dat witte vel
dat moet iets worden
Dan raak ik ontevreden
ik leg het weg
en als ik wat gerust heb
ga ik er weer voor zitten
en bekijk het met een soort angst
Dan ben ik nog altijd ontevreden
omdat ik nog steeds
dat schitterende beeld
te scherp op mijn netvlies heb
Maar ik vind in mijn werk
uiteindelijk
een echo van wat me trof
ik zie dat de natuur
me iets heeft gezegd
tegen me gesproken heeft
en dat ik het samengebalde
opgeschreven heb
En in dat samengebalde
zullen woorden zijn
die misschien niet ontcijferd kunnen
worden
er zijn vergissingen
en open plekken
maar er is iets in
wat een bos
of een heuvel
of mens
me heeft gezegd

De moeder
Mijn zoon is een stommeling
ik heb hem alle kansen aangereikt
opdat hij een groot dichter zou
hebben kunnen worden
ja hij is een dichter geworden
ik weet het
maar daarbij heeft hij zijn
gezondheid
uit het oog verloren
is hij ziek geworden
zieker dan menig andere jongeman
op zijn leeftijd
heeft hij zoiets als een sleepbeen
ontwikkeld
iets dat hem pijn doet
iets dat ik hem niet gegeven heb
dat sleepbeen
nooit
en dan die bochel
boeken heb ik hem gegeven
om te lezen
geen sleepbeen en geen bochel
en dan die verschrikkelijke hoest
en het vocht dat uit zijn ogen
constant uit zijn ogen druipt
als hij mijn zoon niet was
nooit zou ik dichter
in zijn buurt durven komen
dan een tiental meters
iets in zijn binnenste is stil blijven
staan
als water in een sloot
een stinkende damp heeft zich
daar binnen in hem opgehoopt
hij zit daar maar en stinkt
eenvoudigweg stinkt hij
dat kan ik hem niet vergeven
maar hij is mijn zoon
daarom moet ik van hem houden
hoewel hij onvolmaakt is
onvolmaakter dan ik hem gemaakt
heb
Ik kan zijn ongeluk niet meer
aanzien
kom
kom in mijn armen
zodat ik je met mijn eigen handen

begraven kan
ik
je moeder
de enige op deze wereld
die een belangeloze liefde voor je
voelt
kom maar terug
kom naar je ouderlijke huis terug

Giacomo
donder op moeder
jouw borsten
zijn van belangeloosheid versteend
gestoten heb ik mijn mond
aan jouw ijskoude tepels
belangeloze liefde
dat is liefde zonder belang
ga weg
opgedonderd

En nu alleen nog tussen jou en mij
Vesuvius
met je allesverpletterende kracht
altijd bereid om wat onder je ligt
te vernietigen
Het zal misschien een ongelijke
strijd lijken
wanneer ik jouw hellingen beklim
maar ik zal aankomen bij je mond
van vuur
en woorden in je slingeren
waardoor zelfs jij ontwaakt
schreeuwen zal ik
zo hard tegen jou brullen in
dat niemand meer weten zal
wie van ons twee het hardste brult
en misschien braak je dan je
verschroeiende antwoord
jouw hete steen
naar buiten
waartoe ik je heb aangezet
Op de rand van je mond zal ik staan
en meegevoerd worden op je vuur
dat langzaam maar onstuitbaar
voortrolt
jouw hellingen af
op weg naar waar eens mensen
woonden
die nu verrast in hun slaap
geen tijd meer hebben om de deken
waarin jij ze voor eeuwig smoort
van zich af te werpen
voort raas jij over duizenden jaren
en duizenden zullen verstenen in
jouw aanblik
De beeldhouwer zal dan mijn
lichaam
nooit uit het marmer houwen
maar zo rest van mij dan nog
tenminste iets
ik kan mijzelf zien
als een van die schaduwen beneden
een onbekende tussen anderen
niet meer bang
en van alle verlangen stil
een schaduw van wat eens was
En dan zal na mij weer
een andere mond
een andere hand
nieuwe woorden vormen

Vooruit Vesuvius
op naar snaaihete lavastromen
geknoopt aan echt verdriet
laat ze komen die woorden
rood en schreeuwend van pijn
en van al die dingen veel
Schuift!
Doet!
Stroommaarstroomt!
duikel donker striemlicht in!
Naar beneden onderen
die hele kop met smart!
Naar!
Naar!